

Pre čo a pre koho?

ZENOVÁ MAJSTERKA SOENG HYANG

Reč dharmy zenovej majsterky Soeng Hyang,

(Dvíha zenovú palicu nad hlavu.)

Táto palica...

(Udiera palicou o stôl.)

... tento zvuk... a vaša myseľ. Sú rovnaké alebo odlišné?

Pamätám si, že toto bol jeden z prvých konganov, ktoré mi položil zenový majster Seung Sahn. Zistila som, že na chodení na Doyle Avenue je jedinečná horlivosť a otvorenosť, nadšenie vyučovať, ktoré mi on poskytoval, ako magnet, príťažlivosť... príd', príd', príd'. A ja som mala svoje pochybnosti, pretože táto tradícia nebola japonská a všetko, čo som čítala a čo ma priťahovalo, bolo japonské: veľmi jednoduchý oltár, šed' a trochu odtiene čiernej a zlatej, ale toto *(ukazuje na oltár za sebou)* je to, čo sme dostali.

Jedno z najdôležitejších učení je, že forma je prázdnota a prázdnota je forma. Preto zenový majster Seung Sahn vždy od samotného začiatku učil tieto veľmi jednoduché veci: forma je prázdnota, prázdnota je forma, potom žiadna forma, žiadna prázdnota, potom forma je forma, prázdnota je prázdnota. A vy počúvate tie slová, snažíte sa pochopiť tie slová, ale opäť vás to vracia k cvičeniu a vnímaniu tých vecí. Tento veľmi jednoduchý kongan – táto palica, tento zvuk a vaša myseľ, sú rovnaké alebo odlišné? – niektorí ľudia ten kongan vôbec nechápu.

Možno na konci tejto reči odpoviem na tento kongan, ale polovica ľudí v tejto miestnosti nebude vedieť, že som ho zodpovedala, pretože nechápu, a o tom je cvičenie. Niektorí ľudia budú vedieť, že som ho zodpovedala a pomyslia si: „Ja chápem tento kongan.“ To je ono, také jednoduché, také skvelé. A predsa z nás, čo chápeme ten kongan, väčšina z nás ho nedosiahla naozaj. My stále hovoríme o tom, že „pochopenie ti nepomôže“. Toto je všetko, čo som sa naučila od zenového majstra Seung Sahn. Za tých pár týždňov, čo sa trochu naučil po anglicky, sa naučil, ako s veľkým entuziazmom povedať tie veci.

Michael Konstan poznamenal, že ak nakrmité vysokoškoláka, zostane. Ja som nebola vysokoškoláčkou, bola som zdravotnou sestrou, ale tiež som zostala. Jedlo bolo naozaj dobré. Zenový majster Seung Sahn nám varieval domáce rezance. Vyvalcoval cesto, zobral nôž a nakrájal ho na veľké, ploché rezance, hodil ich do misó polievky, pridal tony masla, kimčí, arašidové maslo, tofu a zemiaky. Vyzeralo to všelijako..., avšak chutilo to dobre. Ale pamätám si, ako som ho raz pozorovala pri varení, krájal cibuľu a šupky padali na podlahu a on

ich len odkopol pod sporák. Čítala som všetky tie knihy o japonskom štýle a japonskom varení a pomyslela som si: „Och môj bože, on odkopol šupky pod sporák, ako sa to dá ospravedlniť? To nie je správny zen, veru tak!“ A polievka bola delikátna. Začala som to chápať: pre čo a pre koho. Čo robíš, keď pripravuješ misku polievky? Dodala ti výživu? Čo urobíš s tou výživou? Až potom neskôr nájdeš správcu domu, aby upratal tú cibuľu. A ja som bola tým správcom.

Už sa tu povedalo, že študenti prichádzajú a odchádzajú. Keď ma prvýkrát požiadali, aby som dala túto reč, pomyslela som si: ach nie, nehovorte, že to mám byť ja, že som najstaršia, že som ten človek, čo to robí tridsať rokov. Pomyslela som si, holka, kde sú všetci tí ľudia? Chýbajú mi. Niektorí ľudia odišli a keby sme konali takto, keby sme konali inak, keby zenový majster Seung Sahn konal tak či onak, dnes by tu bolo viac ľudí. A to je to, čo nazývame kontrolovať. To je kontrolujúca myseľ. Najdôležitejšou vecou je byť tu, byť tu. Len (*lúska prstami*) byť tu a byť prebudený a byť živý práve teraz.

O mojom učiteľovi existuje veľa príbehov. Jedného dňa som ho viezla domov z Cambridge. Bolo asi 22 hodín a obaja sme boli unavení. Bolo leto, takže na predných svetlách bolo veľa hmyzu. Jeden chrobák pristál na prednom skle. Ja som šoférovala a šla som asi 110 km/h. Chrobák sa rozpláskol na okne, ale krídla sa mu stále hýbali. Narazil v rýchlosti 110 km/h a bol to len malý chrobák, takže moja logická myseľ si pomyslela: je mŕtvy. Ale on sa stále hýbal, akoby žil. Zenový majster Seung Sahn sa stále na neho pozeral zo sedadla spolujazdca, a náhle povedal: „Zastav!“ Tak som zastavila. Vyšiel von, vyliezol na kapotu a preskúmal chrobáka. Autá okolo fičali. Logicky vzaté, chrobák bol mŕtvy, len vyzeral byť živý. Tá malá šanca, že možno trpí, možno stále je šanca položiť ho do trávy bola stále v jeho vedomí. Je to lepšie ako ktorákoľvek reč dharmy, ktorú som kedy počula. Len to, žiť život „ako ti môžem pomôcť.“ Je niečo, čo ešte môžem urobiť, aj keď to vyzerá ako nemožné? Možno je niečo, možno niečo existuje.

Práve teraz je veľmi chorý. Ja som zdravotná sestra a pracujem v útulku. Počúvam tie príbehy o ňom, ako je v nemocnici, že je napojený na respirátor a je na dialýze a na mnohých ďalších prístrojoch, ktoré pomáhajú fungovať jeho vnútorným orgánom a časť môjho ja si myslí: nechajte to tak, aký to má význam, ak sa vám zastavuje srdce, načo ho stále oživovať. To som ja. Nemám jeho telo. Nie som tam, nie som s ním, ľudia chcú, aby žil a on chce žiť pre ľudí. On miluje lieky. Každý, kto ho pozná... pilulky, fľašky... vždy mal vo svojej izbe a okolo seba veľa liekov a veľa, veľa lekárov. Samozrejme, že to robí. Používa svojich lekárov, svoje lieky, všetky tie moderné prístroje a robí to svojím vlastným spôsobom. Práve tak ako ten chrobák na prednom skle, možno tam stále je, možno stále žije, možno ďalšie dva, tri roky, možno sa dočká znovuzjednotenia Kórei, možno uvidí, že kórejská sangha v New Yorku sa presťahuje na Manhattan. My nevieme. Takže je tu tá myseľ neskončiť, neskončiť, neskončiť. Opäť, nie je to správne ani nesprávne, či sa na to vykašlete a zomriete sediac v pokoji v horskom chráme, či v nemocnici, na tom nezáleží. Ide, opäť, o to, pre čo, pre koho žijete a o to, čo som?

Teraz poviem niekoľko svojich obľúbených príbehov z knihy Odklepávanie popola na Buddhu. To je veľmi, veľmi krásna kniha. Už dvakrát som robila

dlhé sólo ústrania a vždy som tú knihu mala pri sebe. Má v sebe 100 titulkov, takže každým dňom som prečítala z nej jednu kapitolu. Jedna z nich je o drahej dharme. Volá sa „Moja dharma je príliš drahá“. Je to len skvelý krátky príbeh, ale pripomína mi našu cestu sem.

Študent stretne učiteľa a hovorí: „Prosím, uč ma. Daj mi svoju dharmu.“ A učiteľ hovorí: „Och, moja dharma je pre teba pridrahá. Čo máš?“ a študent vytiahne možno 75 centov, všetko, čo má a hovorí: „Toto je všetko, čo mám. Toto sú všetky moje peniaze. Dávam ti ich.“ A učiteľ hovorí: „Aj keby si mal desať miliárd dolárov, nestačilo by to.“

Takže študent ide preč, sadne si a čuduje sa, prečo je to tak? Čo je na nej drahé? Aha! Tak sa zasa vráti a hovorí: „Dám ti svoj život. Budem do konca života pre chrám zadarmo robiť. Urobím pre teba čokoľvek.“ A učiteľ hovorí: „Desať miliónov životov takých, ako je tvoj, je nič, to nestačí. Moja dharma je oveľa drahšia ako to.“ A študent zasa odíde a sedí a premýšľa o tom a čuduje sa ... ach, teraz to mám. „Dám ti svoju myseľ,“ hovorí učiteľovi. Učiteľ odpovedá: „Tvoja myseľ je kopou smetia, nechcem ju. Moja dharma je oveľa drahšia.“ Študent opäť odchádza a sedí... čo to je? Naozaj chvíľu sedí a potom dosahuje (*tleskne rukami*) KATZ! Dosahuje prázdnotu, neviem, túto myseľ. Len to. Naozaj čisté, naozaj dobré. Učiteľ hovorí: „Och, moja dharma je oveľa drahšia. Žartuješ?“

Takže študent je naozaj zmätený, naozaj zneistený. Čo je lepšie než prázdnota? Čo je lepšie ako jeden tichý okamih, kde nie je žiaden názor, žiadne nič? A potom, po šiestich mesiacoch či šiestich rokoch študent dosahuje to druhé osvietenie, o ktorom hovoríme a uteká za učiteľom a hovorí: „Teraz to mám.“ A učiteľ hovorí: „Čo?“ a študent hovorí: „Obloha je modrá, tráva je zelená.“ A učiteľ hovorí: „Och môj bože! To je hrozné. Čo si ty za študenta? To dokáže každý.“ A majster odchádza. A študent je naozaj zneistený, naozaj nahnevaný a hovorí: „Vieš, môžeš si tú svoju dharmu strčiť do riti!“ Učiteľ len ďalej odchádza, potom sa otáča a hovorí: „Ty!“ Študent sa otočí a učiteľ hovorí: „Nestrácaj moju dharmu.“ Takže to bolo geniálne, len: „strč si ju do zadku!“ Ale študent ju vlastnil. Vyšla z jeho brucha, len si dôveroval a veril si.

Keď myslím na zenového majstra Seung Sahn, spomínam si na totálne povzbudzovanie, aby som si verila, aby si každý z nás veril. Čo si? Čo som? Čo je toto? A to je všetko, čo vyučoval. Niekedy som počula, ako ľudia po tie roky hovoria: „Čo urobíme, keď zenový majster Seung Sahn zomrie? Čo sa stane?“ To nezomrie... to, že musíme byť schopní len pracovať na dôvere v seba samých, na poznaní kto sme, čo máme robiť. Vravieval mi: „Ty sa staneš mníškou.“ Povedala som: „Nuž, mne sa páči byť zdravotnou sestrou.“ „Och, sú tony zdravotných sestier. Zdravotnú sestru zoženieš vždy a všade. Ale koľko žien naozaj dosahuje dharmu a stáva sa veľkým učiteľom?“ Ja som to kontrolovala, kontrolovala, kontrolovala. A ďalej som len bola zdravotnou sestrou. Povedal, nech to nerobím, ale – a to je ešte lepšie – je to prejavom dôvery v seba samú. Vychádza to z tohto (*ukazuje na svoje centrum*). Čo si? Čo je toto?

Raz som čítala, že znakom dobrého učiteľa je, keď sú jeho študenti jasnejší ako on sám. Veríš sebe samému a prestávaš počúvať učiteľa a hovoríš si: „Čo

som?“ a robíš to. Neprestávaš počúvať učenie, to je rozdiel. Takže dávaš pozor, v každej chvíli, čo som? To je ono. Som rada, že vás tu všetkých vidím a veľmi rada, že nekontrolujeme a sme schopní oceniť, že každý z nás prichádza a odchádza a snaží sa. Ďalší príbeh, ktorý som chcela povedať z Odklepávania popola na Buddhu, je o mníchovi s loďkou. Dvaja študenti boli žiaci zenového majstra, ktorý bol veľmi starý, zomieral a odovzdal im učenie. Jeden bol opísaný ako vysoký a silný, obdarený veľkým učením, veľkou technikou, veľkou dharmou. Prebral chrám, keď jeho učiteľ zomrel. Učil stovky mníchov, bol to skvelý, vynikajúci chlapík. A druhý mních bol menšej postavy a tichší a mal radšej samotu a mnoho ľudí si ho vôbec nevšimlo. Raz za čas povedal niečo, čo si ľudia pamätali, ale bol veľmi tichý.

Tak sa rozhodol odísť a len prevážal ľudí loďkou cez rieku v inej provincii. Nechal si narásť vlasy a prestal byť mníchom, prestal nosiť mníšske šaty. Nikdy sa neoženil. Stále bol mníchom, ale navonok to tak nevyzeralo. Než odišiel z chrámu, povedal svojmu dharmovému bratovi: „Som iný ako ty, ale jedného dňa mi pošli žiaka, pošli mi niekoho, a tak naplním svoj záväzok voči učiteľovi.“

Rok za rokom sa míňali a nakoniec mních, ktorý ostal a stal sa veľkým zenovým majstrom, našiel študenta pre tohto mnícha, ktorý len prevádzal ľudí z jedného brehu na druhý. Tento študent bol veľmi pripútaný k slovám, ale bol to veľmi jasný a skvelý človek. Tak len šiel a stretol mnícha s loďkou a pomaly sa plavili cez rieku. Mali malú dharmovú výmenu. Šlo o slová. Bol to dobré, ale mnohokrát je súboj dharmy len kopou slov. Nebolo to nič významné.

Nakoniec mních zobral svoje veslo a zhodil ním študenta rovno do vody. A povedal: „Vieš, aj tá najskvelejšia reč na svete je ako uzda, ktorou priviažeš somára a ide len stále dookola a v skutočnosti neudrie cieľ.“ Študent sa snažil vyliezť späť do loďky, ale mních ho opäť zhodil do vody. A s tým druhým úderom sa myseľ študenta otvorila a on to dosiahol. Prestal byť zviazaný so slovami. Potom len sedeli spolu v loďke a strávili tak nejaký čas, len prepojení.

Potom mních vysadil študenta na druhom brehu, odplavil sa do stredu rieky, prevrátil loďku a už sa nikdy nezjavil. Čo je učiteľ, čo je to zmiznutie? Nie je to zjavenie sa ani zmiznutie, je to len – môžete počuť, môžete sa prebudiť a zájsť za slová a (*tlieska rukami*) cítiť tleskot a potom robiť svoju prácu.

Chcem ti veľmi poďakovať, zenový majster Seung Sahn. Viem, že by tu teraz rád bol, a on je tu. Chcem mu poďakovať za všetku tú prácu a nevzdávanie sa. A že sa dodnes nevzdal a nevzdá, kým to nedokončí. A dúfam, že každý z nás nájde svoju cestu, či je to sedieť vpredu v tiráku či čokoľvek, čo musíme robiť, ale robiť to celým srdcom a robiť to nie pre seba ale pre všetkých ľudí. Veľmi vám ďakujem.

(Dvíha zenovú palicu nad hlavu.)

Táto palica...

(Udiera palicou o stôl.)

... tento zvuk ... a vaša myseľ. Sú rovnaké alebo odlišné?

(Dvíha zenovú palicu nad hlavu a udiera palicou o stôl.)

Ďakujem vám.

– *Preložil Ľubor Košút*

Copyright © 2009 Zenová škola Kwan Um